

Η νήσος Άνδρος αποτελείται κυρίως από σχιστολιθικά πετρώματα διαφόρων τύπων και με διαφορετικό βαθμό αποσάθρωσης. Το έδαφος είναι υποκίτρινο έως ερυθρό. Το ανάγλυφό της χαρακτηρίζεται από τέσσερις ορεινούς όγκους με μέγιστο ύψος 994 μέτρα. Έχει πλούσιο υδρολογικό δίκτυο, καθώς έχει μέσο ετήσιο ύψος βροχής 500 – 600 mm. Το κλίμα της χαρακτηρίζεται από ήπιους χειμώνες και δροσερά καλοκαίρια, καθώς το ετήσιο θερμοκρασιακό εύρος (δηλαδή η μέση θερμοκρασία που επικρατεί το χρόνο) είναι 15, 42° C. Ο συνδυασμός όλων αυτών των παραγόντων καθώς και η μεγάλη έκτασή της είναι η αιτία της μεγάλης χλωριδικής ποικιλότητας που παρατηρείται.

Με τον όρο χλωριδική ποικιλότητα εννοούμε όλα τα διαφορετικά φυτικά είδη που υπάρχουν σε μια περιοχή. Η χλωρίδα του νησιού άρχισε να μελετάται από το 1933, όπου ο Μαλακατέ παρουσίασε την πρώτη δημοσίευση με κάποια φυτικά είδη (500 taxa, δηλαδή είδη και υποείδη). Ακολούθησε την επόμενη χρονιά η προσθήκη νέων ειδών από τον Diaroulis. Το 1943 όλες οι αναφορές για την χλωρίδα της Άνδρου συγκεντρώθηκαν από τον Rechingen στο έργο *Flora Aegaea*. Έπειτα, το 2007 οι Snogerup δημοσίευσαν το έργο τους, το οποίο είχε διαρκέσει 31 χρόνια και στο οποίο είχαν καταγράψει 1055 taxa (είδη και υποείδη). Τέλος το 2013 έγινε η παρουσίαση της πτυχιακής εργασίας της Άννας Πολίτη στο Γεωπονικό πανεπιστήμιο Αθηνών με επιβλέπων καθηγητή τον Παναγιώτη Τρίγκα και αναγνωρίστηκε άλλο ένα φυτικό είδος το *Vicia monantha Retz. subsp. monantha*, το οποίο δεν υπήρχε στη λίστα των Snogerup.

Για τον προσδιορισμό της χλωριδικής ποικιλότητας απαιτείται η συλλογή φυτικών δειγμάτων με όλα τους τα μορφολογικά χαρακτηριστικά, δηλαδή με ρίζα, βλαστό, φύλλα, άνθη και καρπούς. Έπειτα ακολουθεί αποξήρανση και προσδιορισμός αυτών σύμφωνα με κλείδες και με την βοήθεια στερεοσκοπίου.

Αν προσπαθήσουμε να κατηγοριοποιήσουμε τα φυτά που υπάρχουν στο νησί τότε έχουμε τις παρακάτω κατηγορίες:

- Χασμοφυτική χλωρίδα: περιλαμβάνει φυτά τα οποία αναπτύσσονται σε σχισμές βράχων και έχουν μεγάλο ριζικό σύστημα ώστε να έχουν καλή πρόσδεση στο έδαφος αλλά και για απορρόφηση θρεπτικών. Παραδείγματα τέτοιων φυτών είναι το *Carum multiflorum*, το *Erysimum senoneri*, η *Centaurea laconica ssp lineariloba*, η *Campanula sartorii*.
- Φρύγανα και αρωματικά φυτά: στην κατηγορία αυτή ανήκουν μικροί θάμνοι με μικρά και αγκαθωτά φύλλα, τα οποία είναι ανθεκτικά στις υψηλές θερμοκρασίες και στην ξηρασία καθώς διαθέτουν μηχανισμό άμυνας, ο οποίος βασίζεται στον εποχικό διμορφισμό, δηλαδή στην αλλαγή του φυλλώματος που διαθέτουν. Τα μεγάλα φύλλα του χειμώνα

Χλωριδική ποικιλότητα της Άνδρου

αντικαθιστώνται από μικρά και χνουδωτά το καλοκαίρι ώστε να εξοικονομούν με αυτόν τον τρόπο νερό. Κάποια παραδείγματα είναι το *Sarcopoterium spinosum* (αστοιβίδα), το *Corydorthymus capitatus* (θυμάρι), το *Salvia fruticosa* (φασκόμηλο) και η *Satureja thymbra* (θρούμπι).

- Μακκία βλάστηση: περιλαμβάνει αείφυλλους πλατύφυλλους θάμνους, οι οποίοι σχηματίζουν συχνά πυκνές και αδιαπέραστες συστάδες με ύψος 1-2 μέτρα. Τέτοιες συστάδες εντοπίζονται κυρίως στον Αμόλογο, στη Βουρκωτή, στα Διποτάματα και στο Μέσα Βουνί, αν και η εξάπλωση αυτή της κατηγορίας είναι μικρή λόγω της εκμετάλλευσης της γης. Τέτοια είδη θάμνων είναι το *Arbutus unedo* (κουμαριά), το *Erica arborea* (ρείκι), το *Myrtus communis* (μυρτιά), το *Laurus nobilis* (δάφνη), το *Quercus ilex* (αρια).
- Δασικά είδη: πρόκειται για δένδρα που παρατηρούνται στα Αποίκια, στις Στενιές, στην Άρνη, στις Στραπουρίες αλλά και καταμήκος της κορυφογραμμής του όρους Ράχη. Κύριοι εκπρόσωποι είναι το *Acer sempervires* (ασφένταμος), το *Platanus orientalis* (πλάτανος) και το *Quercus coccifera* (βελανιδιά).
- Παραρεμάτια βλάστηση: αποτελείται από υδρόφυλλα είδη όπως το *Alnus glutinosa* (Σκλήθρο), το *Populus alba* (λεύκα), το *Nerium oleander* (πικροδάφνη), *Melissa officinalis* (μέλισσα) και αρκετά είδη του γένους *Mentha*.
- Παραθαλάσσια βλάστηση: περιλαμβάνει φυτά, τα οποία είναι ανθεκτικά στην αλατότητα λόγω των μηχανισμών άμυνας που διαθέτουν είτε ρυθμίζοντας τα επίπεδα αλατότητας ώστε να μην τα επηρεάζουν είτε απεκκρίνοντάς το από τους αλατώδεις αδένες που διαθέτουν. Τέτοια φυτά είναι το *Pancratium maritimum* (κρινάκι της θάλασσας), *Euphorbia paralias*, *Medicago marina* (θαλάσσια μηδική) και το *Otanthus maritimus*.

Επίσης υπάρχουν ενδημικά φυτά, δηλαδή φυτά τα οποία φύονται μόνο σε μια περιοχή. Στην Άνδρο υπάρχουν δύο τοπικά ενδημικά. Το *Ferulago sartorii*, το οποίο εξαπλώνεται μόνο στην βορειοανατολική πλευρά του όρους Γερακώνα, ανάμεσα στο χωριό Βραχνού και στο Μοναστήρι της Μονής Παναχράντου. Το δεύτερο ενδημικό είναι το *Serapias cycladum*, μια ορχιδέα που φύεται μόνο στο νότιο τμήμα του νησιού μέχρι το χωριό Λιβάδεια.

Ακόμα υπάρχουν περιφερειακά ενδημικά τα οποία εμφανίζονται σε κοντινές περιοχές και όχι αλλού. Τέτοια παραδείγματα είναι τα *Trifolium andricum*, *Campanula sartorii*, *Crocus cartwrightianus*, *Dianthus fruticosus* subsp. *fruticosus*, *Fritillaria ehrhartii*, *Galanthus icariae* ssp. *Snogerupii*, *Paeonia mascula* ssp. *Hellenica*, *Listera Ovata*, *Ophioglossum vulgatum*.

Χλωριδική ποικιλότητα της Άνδρου

Επίσης υπάρχουν φυτά τα οποία έχουν ιδιαίτερη αξία όπως τα *Hypericum perforatum* (βάλσαμο), *Marticularia recutita* (χαμομήλι) και βρίσκονται διάσπαρτα στο νησί.

Συνοψίζοντας, το νησί της Άνδρου διαθέτει πλούσια βιοποικιλότητα φυτικών ειδών και δίκαια θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ως μικρός επίγειος παράδεισος.